

Slab človek, ki samo sit je vesel.

Ki je srečan va jednem, ni va svem.

Ki gleda na lunu, nima žita ni vina.

Dojde sveti Ivan, nosi kosu van.

Nečuvaj se od neplačavca (ga more pravica prisiliti),
nego od neimovca.

Bolje tje prazna štala, nego nor konj va njoj (se
reče od slabega hlapca).

Hodi simo, hodi tamo, joh je simo, dva je tamo;

Hodi gori, hodi doli, joh je gori, dva je doli (rečejo
hotečemu iti po svetu. Iz tega se razume, da ljudje iz srednje
Istre ne hojevajo radi po svetu.)

Kada muški i ženska čuda (mnogo) skupa kantaju
(pojeta), brzo tretji (otrok) plače. (Istrani narodne pesme
najraji popevajo v dva glasa, možki in ženski.)

Kud sudci tlače (hodijo), tuda kmet plače.

Ki će imat' nevolje, neka da otroku po voljé.

Složna bratja duge plaća, nesložna bratja kuću
zvraca.

Kade je složcina, je zmožcina, kade je nesložcina,
je ubožcina.

Rojen, preroben i skopljen, a bolne zdravi (kopun
na juhi).

Slovensko slovstvo.

* *Podučno berilo za mladost.* Spisali slovenski učitelji. V Ljubljani l. 1879. Založilo slovensko učiteljsko društvo.

Pod tem naslovom je ravnokar na svitlo prišla drobna knjižica vsa primerna mladini, katera posebno v kratkih in lahko umevnih člankih razklada natoroznanske poduke v živalstvu, rastlinstvu, rudstvu itd. Cena jej je le 15 krajc. Naj prijatelji mladine sežejo obilo po njej!

* *Cvetje iz vrtov sv. Frančiška* se bo glasil mesečni list, ki ga bo izdajal red čč. oo. frančiskanov štajarske, krajske itd. okrajine. Namen temu listu ima biti svojim bratom in sestram 3. reda po Slovenskem podajati potrebnega poduka in spodbuje po zgledu enakih njihovih italijanskih, francoskih in nemških (Sanct-Francisci-Glöcklein) listov. Izdajali ga bodo v Gorici.

Glasbene novosti.

* *Slovenske pesmi za en glas in glasovir.* Zložil dr. Benj. Ipavec. 1. zvezek obsega: „Lahko noč“, besede Malavašičeve, „Kam?“ besede Preširnove, „Gomila“, besede J. Keršnikove“ in „Po noči“ in „Pred durmi“, besede S. Jenkove.

* *Slovenski orgljavaec.* 100 mediger za orglje. Zložil Daniel Fajgelj.

Oba ta zvezka je nedavno v ličnih iztisih na svitlo dala „Glasbena Matica“ v Ljubljani.

* „*Slavček*“. Zbirka šolskih pesmi, zložil A. Nedved, c. kr. učitelj godbe v Ljubljani. Ta zbirka, katero je c. kr. ministerstvo za rabo pri poduku potrdilo, obsega v 3 zvezkih mnogo različnih pesem za otroke razne starosti.

* *Napevi pri sv. maši in blagoslovu za mešani čveterespev.* Zložil p. Angelik Hribar. „Učit. Tovariš“ z veliko hvalo omenja te napeve cenjenega skladatelja, ki se trudi, vaem zahtevam in pravilom cerkvene glasbe zadostovati.

Politične stvari.

Pregled na parlamentarno bojišče

v državnem zboru dunajskem.

Pretekli teden je bil odločen za veliki boj, ki sta ga v zbornici gospôski in zbornici poslanski bili dve močni stranki v sedanjem državnem zboru avstrijskem: boj med centralizmom in avtonomijo.

Da je v zbornici gospôski stranka centralistov zmagala stranko avtonomistov, in da v zbornici poslancev zmagala avtonomistov ni tako sijajna bila, kakor bi bila lahko bila, kriv je minister Taaffe sam s svojo kompromisno politiko, to je, s svojo dosedanjo politiko, ki bi jo po naše najbolje imenovati smeli „šviga švaga čez dva praga“. Upajmo, da ga je adresina debata z glasovanjem v obeh zbornicah podučila, da dozdej ni hodil tiste odločne poti, ki jo ministerstvo „sprave med narodi avstrijskimi“ hoditi mora, da doseže to, česar cesar sam hoče, česar ministerstvo želi in česar narodi zahtevajo. Vsaj ni Salomonove modrosti treba vedeti, da za tako avstrijsko vlado, ki resno hoče spravo med narodi, stoji velikanska večina narodov avstrijskih, in da le take zbornice so njih prave zastopnice, ki to izpolnijo, česar narodi zahtevajo o tem, da se njihove dolžnosti pobotajo z njihovimi pravicami. Za ta cilj je minister Taaffe dobil cesarjev mandat, in ker smo popolnem prepričani, da je cesarju, svojemu gospodu, z dušo in telesom udan, je mu tudi lahko zadostiti svojemu mandatu, če energično nastopi vso drugo pot, kokoršno je hodilo ministerstvo več let pred Hohenwartom in zopet 8 let po Hohenwartu. Kdor koketira s Herbstovo stranko, ne more biti resničen prijatelj Hohenwartovi stranki, in naj pazi, da misleč, da „stoji nad strankama“, ne obsedi med dvema stoloma na tleh. Še je čas, da grof Taaffe nekoliko popravi to, kar je dozdej grešil, ko pride do tega, da se izberó še trije novi ministri, kajti še mu zaupajo narodi tisti, ki so ga imenovanega za ministerstva predsednika radostno pozdravljali. Resnica je, da Taaffe, ako bode moder, more Avstrijo preroditi v srečni stan, — ako bode slab, mora jo poriniti v še večje nesreče.

Naj po tej karakteristiki današnje politične situacije, ki smo jo opisali v smislu slovenskega naroda, podamo bralcem v kratkih črticah sliko, kako se je vršila adresna razprava v obeh zbornicah.

Zbornica gospôska, to je, zbornica tista, v katero cesar po nasvetu ministerskem imenuje zastopnike, je razpravo adrese, to je, odgovora, ki naj ga ta zbornica dá na prestolni govor, pričela 27. dne u. m. in jo uže isti dan dovršila. Pričujoči so bili v tej seji vsi ministri, izmed 202 gospodov, ki jih šteje ta zbornica, je bilo nazoč h 150, med njimi nadvojvode Albreht, Karol Ludevik, Ludevik Viktor, kardinali Schwarzenberg, Kutschker, Fürstenberg, knezoškof salcburški, graški, ljubljanski in pa knezonadškof gališki. Galerija in sedeži državnih poslancev vsi polni. Bivši minister vitez Hasner bere načrt adrese centralistične stranke, za njim pa baron Hübner načrt manjšine, to je, avtonomistične stranke. Potem se prične splošni razgovor, v katerem nihče ne govori. V razpravi posamesnih odstavkov poprime pri 3. odstavku grof Taaffe besedo in prigovarja zbornici, naj popravi ta odstavek, češ, da v njem leži strup nesprave; „kdor spravo boče — rekel je — mora vse odstraniti, kar loči, pa vse iskati, kar zedinjuje.“ Lepe te besede pa so bile centralističnim ušesom le glas vpijočega v pu-

ščavi; ustavaki niso hoteli odjenjati, kajti zagrizeni centralist Schmerling je zvonec nasprotstva nosil in ž njim zmagal. Pri glasovanju je obveljal Hasnerjev načrt, to je, načrt ustavakov, z 78 glasovi proti 59, po takem z večino 19 glasov. In čudo golemo! grof Taaffe je pri tretjem branji tudi glasoval za nespremenjeno ustavaško adresno. Nam je to zastavica, katere uganiti ne moremo, da kdo odobruje to, kar je malo poprej sam in dobro pobijal. Prav s tem je grof Taaffe svoj lastni pečat pritiskal na nezaupnico, ki mu jo je dala nepoboljšljiva stranka. — Zoper načrt centralistične adrese so glasovali vsi nadvojvode in škofje Schwarzenberg, Fürstenberg, Eder, Romaszakau, Pogačar in Zwerger. — Za načrt pa so glasovali škof dunajski Kutscher, opat Helfersdorfer in opat Karl! — V tej seji nista poleg družih bila pričujoča knezoškof Stepischnegg in knezoškof Wiery. — Zakaj neki ne? —

V zbornici poslancev se je adresna razprava začela 29. in končala 31. dne u. m. Tri dni je tedaj tu trajala borba, kakor je grof Hohenwart v poslednjem svojem govoru dobro rekel — med stranko „miru in sprave“ in pa med stranko „razpore“, in se končala z zmago 14 glasov za adresno Hohenwartovo, to je, avtonomistov. Centralisti so kar 26 svojih tovarišev najeli za brambo svoje puhle stvari. Merili ste se v tridnevni borbi obé stranki in svet je imel zdaj priliko videti, kakošni velikani v parlamentarnem in političnem obziru so možje naše avtonomistične stranke, kakošni pritlikovci pa so oni s prazno slamo svojih 17 let mlatenih fraz. Kakor v gospôski zbornici, tako ste tudi v poslanski zbornici obé stranki načrtale svojo adresno: grof Hohenwart je sestavil načrt avtonomistične večine, katerega smo bralcem podali v prilogi zadnjega našega lista, — dr. Sturm pa adresno centralistične manjšine, v kateri so ustavaki zopet pokazali, da jim ni mar za spravo, ampak da jih je resna volja gospodovati še dalje. Prostor nam danes ne pripušča, obširneje razkladati, kaj je ta ali uni govornik rekel, zato naj danes zadostujejo le kratke črtice. — Za prvega svojega govornika so centralisti poslali prof. Süssa, možá bombastične fraze, v boj, ki se je „ponosno“ spustil v govor, češ, da za njim stoji ves Dunaj; skušal je razdražbo vneti med Poljaki in Čehi, in trdil, da državnopravna (naša) stranka ne zastopa ne národnih interesov, ne zgodovinske prošlosti, katerim hočejo centralisti zmerom biti prijatelji. (Pri teh besedah zakliče mu poslanec Greuter: „Lejte no!“) Izvrstno mu je odgovarjal gališki profesor Dunajevski, ki se je odlikoval z zmagonosnim svojim govorom. Rusin Kovalski je prazno slamo mlátil. Za njim je govoril knez Alfred Lichtenstein, ki je naštel, mnogokrat prav humoristično, celo vrsto grehov, s katerimi so se pregrešili ustavaki zoper narode in posebno zoper kmečko ljudstvo, zato po pravici pravi „Vaterl.“, da bi bilo želeto, da bi se ta govor v 100.000 iztiskih razposlal po svetu. Posebno važen in tehten je bil govor grofa Clam-Martinitica, ki je kot pravi državnik od nog do glave, temeljito odkrival rane, ki jih je prejšnja večina vsekala narodom avstrijskim in razodeval sedanje potreščine. — Dr. Lustkandel ga je skušal zavračati, al kazal je s svojim govorom svetu le prav očitno duševni bankerot liberalizma. — Velik vtis je naredil govor poljskega kneza Czartoryskega, ki je kratko pa jasno dokazal velik razloček med adresno večine in adresno manjšine; rekel je med drugim centralistom: „Vi bi radi bili liberalni, a ne znate biti pravični.“ — Poslanec Plener, zeló čmeren, da ni še minister, si je prizadeval opravičiti adresno manjšine in škodljivost decentralizacije, a osramotil je s tem sam svojo enostransko vednost. — Zdaj poprime dr. Rieger

besedo in vsa zbornica z največo pazljivostjo posluša čez celo uro trajajoči govor iskrenega branitelja českega prava in ravnopravnosti narodne, ki je uže v državnem zboru leta 1848. slavljén govornik bil. Ostro je šibal ustavaško koterijo in krinko lažnjivosti jej trgal z obraza mož, ki je vaje vse povedati in ničesar zamolčati, kar mu rodoljubno srce teži. Neizmeren je bil zato vtisek njegovega govora, katerega zdajci cela druhal judovskega časništva neotesano napada. Rieger jim je na vsa usta povedal, kar jim gre. — Govorili so za njim liberalci Jaques, Scharschmied in Friedman in dolgočasno otrobe vezali. — Poprijel je besedo tudi dr. Vošnjak in na kratko in zmerno razpravljaj le §. 19. osnovnih državljskih postav, ki je dozdej Slovincem v šoli in uradih le na papirji ostal. — Ko so tukaj naštetih govorniki izgovorili, je grof Taaffe s toplo besedo zbornici priporočal, naj sprejme adresno večine. — Po tem je seja prestala in drugi dan je govoril še dr. Herbst; govoril je blizo dve uri in skušal pobijati adresno večine, al njegove zvijače in sofizmi niso nikogar prepričali o tem, kar je govoril, vsaj mož sam ne verjame, kar se drugim laže. — Po tem sta govorila še poročevalec manjšine dr. Sturm in pa poročevalec večine grof Hohenwart. Pri govoru Sturmovem je polovica poslancev, vtrujenih po besedovanju Herbstovem, bežala iz zbornice, — ko pa je začel govoriti grof Hohenwart, je zopet vse prihitelo v zbornico, da bi slišali možá, ki je prvák sedanjega državnega zbora, okoli katerega se suče cela situacija. Govoril je, kakor le Hohenwart zna, tehtno in mirno pretresaje in pobijaje puhlost nasprotnih predgovornikov. Prihodnjič prinesemo celi klasični njegov govor.

Tako je bila adresna borba končana in, kakor gori rečeno, adresa avtonomistične večine sprejeta. Minister Taaffe je zdaj videl in slišal, da mu ne kaže več nad strankama stati. Ker je slišal, kaj ena, kaj druga stranka hoče, mora se, da na čelu vladi ostane, vstopiti na tisto stran, ki hoče pravo, — ki hoče po besedah cesarjevih „mir in spravo med narodi.“ Alea jacta est!

Kratkočasnica.

Kaj so centralisti, kaj avtonomisti?

Pogovor kmeta in čevljarja.

Kmet (ki pridno slovenske časnike bere): Povej mi, povej Boštjan, ki si tako modra glava, kaj neki hočejo naši časniki z besedama „centralisti“ in „avtonomisti“ reči, ki ju zdaj vsak dan v njihovih listih beremo?

Čevljar. Jaz ti, prijatelj, to prav lahko razložim s tem, če ti rečem, da centralisti so prav to, kar so taki čevljarji, ki čevlje po enem kopitu narejajo za vse ljudi, naj imajo majhno ali veliko nogo, — avtonomisti pa so podobni dobrim čevljarjem, ki čevlje ljudem merijo po njihovih nogah, večih ali manjih.

Kmet. Hvala ti! Res, da nisi samo mojster čevljar, kakor iz tega vidim, ampak tudi mojster politikar.

Naši dopisi.

Iz Rusije 19. okt. — 7. — Papirnata vojska pangermanizma s slavjanstvom se še vedno nadaljuje. Berolinski časopisi, kakor oficijozni tako tudi svobodni, vedó še mnogo pripovedovati o Bismarkovem „triumfu“ na Dunaji. Ta „triumf“ morda ni tako velikansk, kakor ga Berolinci rišejo, vendar gotovo je, da se Bismark in s praznimi rokami vrnil z Dunaja. Kakošni